

TURVALLISET LELUT

Lelut eivät saa aiheuttaa vaaraa sen ikäisille lapsille, joille ne on tarkoitettu. Lelujen turvallisuutta säännellään lelulailla sekä lelustandardeilla. Tuotteiden turvallisuudesta ovat vastuussa valmistajat, maahantuojat ja kauppa. Turvallisuutta valvovat Kuluttajavirasto ja lääninhallitukset yhdessä kuntien terveystarkastajien kanssa.

Mitkä tuotteet ovat leluja?

Lelu on kulutustavara, joka on suunniteltu alle 14-vuotiaiden lasten leikkeihin. Myös laitoksiin kuten lastentarhoihin ja päiväkoteihin tarkoitettujen lelujen tulee täyttää lelulain vaatimukset.

Leluja eivät ole esimerkiksi joulukoristeet, aikuisille keräilijöille tarkoitetut pienoismallit, kansallis-puku- ja koristenuket, urheiluvälineet, pienois- ja ilmakiväärin tai ilmapistoolit eivätkä jäljitelmäkorut.

Mitä lelulta vaaditaan?

Lelujen turvallisuutta säännellään lelujen turvallisuudesta annetulla lailla (287/97), jossa luetellaan olennaiset turvallisuusvaatimukset lelujen mekaanisille, fysikaalisille, kemiallisille, syttyvyys- sekä sähköominaisuuksille. Lelulaissa on myös vaatimukset lelujen puhtaudelle ja hygieenisyydelle. Suomen lelulaki perustuu Euroopan Unionin leلودirektiiviin ja vastaa unionin jäsenmailleen asettamia vaatimuksia.

Lelulakia täydentää yhdeksän standardia (SFS-EN 71 osat 1-8 sekä SFS-EN 50088), jotka sisältävät yksityiskohtaisia vaatimuksia lelujen rakenteelle, kemialliselle koostumukselle, syttyvyydelle, sähköominaisuuksille ja merkinnöille. Näissä EU:n ja EFTA-maiden yhteisissä ja Suomen Standardisoimisliiton vahvistamissa standardeissa on esitetty myös tarkat ohjeet lelujen turvallisuuden testausmenetelmistä.

Lelujen turvallisuutta arvioitaessa otetaan huomioon lapselle tyypillinen käyttäytyminen, joka ei yleensä vastaa aikuisen huolellisuutta ja taitoja. Lelulaki ja standardit eivät vapauta vanhempia ja kasvattajia vastuusta valvoa lapsen leikkejä.

Erityistä huomiota alle kolmivuotiaalle

Lelulaissa on kiinnitetty erityistä huomiota alle kolmivuotiaiden lasten lelujen turvallisuuteen. Heille tarkoitettujen lelujen ja niistä irtoavien osien on oltava mitoiltaan sellaisia, ettei lapsi voi niitä niellä tai joutu tukehtumisvaaraan.

Alle kolmivuotiaalle lapselle sopimattomat lelut on merkittävä varoitustekstillä, josta käy ilmi myös varoituksen syy. Itse ikävaroituksen voi esittää joko tekstinä tai erityisenä symbolina ja sen on oltava joko lelussa tai sen myyntipakkauksessa. Vaaratekijän yksilöivän tekstin puolestaan tulee olla lelussa, myyntipakkauksessa tai käyttöohjeessa.

Symboli, jolla voi korvata varoitusmerkinnän "Ei sovi alle kolmevuotiaalle".

Millaiset lelujen päällyserkintöjen tulee olla?

Lelussa tai sen pakkauksessa on oltava kuluttajalle tarpeelliset tiedot valmistajasta, valmistajan valtuuttamasta edustajasta tai maahantuojasta. Lisäksi lelussa on oltava käyttö- ja hoito-ohjeet sekä varoitusmerkinnät.

Kaikissa leluissa tai niiden pakkauksessa on oltava pysyvästi kiinnitetty CE-merkintä helposti luettavana. CE-merkintä on valmistajan vakuutus siitä, että lelu täyttää sitä koskevien Euroopan Unionissa voimassa olevien lelusäännösten vaatimukset. Merkintä ei kuitenkaan ole yleinen turvallisuus- tai laatutae.

CE-merkintävaatimus on laadittu Euroopan markkinoita varten. Kirjainyhdistelmä CE tulee Euroopan yhteisöjen ranskankielisestä nimestä les Communauté européenne.

Kuka vastaa lelujen turvallisuudesta?

Elinkeinonharjoittajalla on ensisijainen vastuu siitä, että hänen valmistamansa, markkinoimansa ja myymänsä tuotteet ovat turvallisia. Tämä koskee niin valmistajaa, maahantuojaa kuin kaupan eri portaissa toimivia myyjiä.

Elinkeinonharjoittajan huolellisuusvelvoite pyrkii ehkäisemään vaara- ja vahinkotilanteet ennakoita.

Ilmoitusvelvoite edellyttää, että elinkeinonharjoittaja ilmoittaa oma-aloitteisesti viranomaisille, mikäli huomaa valmistamansa tai myymänsä tuotteen aiheuttavan vaaraa.

Euroopan yhteisöön sijoittautuneella valmistajalla on velvollisuus pitää lelulain 33 §:ssä mainitut tekniset asiakirjat viranomaisten tarkastusta varten saatavilla. Mikäli valmistaja on Euroopan yhteisön ulkopuolinen, on tämä velvollisuus valmistajan Euroopan yhteisöön sijoittautuneella edustajalla.

Kuka leluja valvoo?

Kuluttajavirasto, lääninhallitukset ja kuntien terveystarkastajat valvovat, että lelut ovat turvallisia ja merkinnät riittävät ja oikeat. Valvontaviranomaiset tekevät markkinavalvontaa ja testaavat tuotteita. Kuluttajien tekemät valitukset tutkitaan.

Mitä tapahtuu, jos tuote todetaan vaaralliseksi?

Jos lelu osoittautuu terveydelle tai omaisuudelle vaaralliseksi, valvontaviranomainen voi tuoteturvallisuuslain nojalla kieltää tavarahan myynnin. Myyntikieltoa vahvistaa yleensä uhkasakko. Valmistaja tai maahantuoja saa myös mahdollisuuden vetää tuotteen vapaaehtoisesti pois markkinoilta.

Valvontaviranomainen voi lelulain nojalla vaatia elinkeinonharjoittajaa poistamaan markkinoilta leluja, josta puuttuu CE-merkintä.

Kuluttajavirasto voi myyntikiellon ohella vaatia, että elinkeinonharjoittaja järjestää vaaralliseksi todettujen, jo myytyjen tuotteiden palautusmenettelyn ja korvaamisen kuluttajalle. Palautusmenettely koskee sekä valmistajia, maahantuojaia että kaikkia kaupan myyntiportaita.

Kun lelu todetaan vaaralliseksi, siinä on kuluttajansuojalain tarkoittama tavarahan virhe. Kuluttajalla on tällöin oikeus tavarahan hyvitykseen.

Lisätietoja tuoteturvallisuudesta

Ottamalla yhteyttä Kuluttajavirastoon, lääninhallitukseen tai oman kunnan terveystarkastajaan saa lisätietoja kaikista tuoteturvallisuuteen liittyvistä vaatimuksista ja määräyksistä.

Kuluttajavirastosta saa myös tietoja tuoteryhmittäisistä turvallisuuskartoituksista ja markkinavalvontaprojekteista. Viranomaiset neuvovat sekä kuluttajia että elinkeinonharjoittajia.

